

HANDLÄGGARE
Magnus Ragneberg,
Avdelningschef Logistikutveckling LKAB

Landsbygds och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

KOPIA TILL

LKABs remissvar avseende SOU 2025:120

”Effektivare organisering och genomförande av statlig väg och järnväg”

Till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

LKAB (Luossavaara-Kiirunavaara AB) lämnar härmed sitt yttrande över betänkandet *Effektivare organisering och genomförande av statlig väg och järnväg, SOU 2025:120*.

1. Sammanfattning

LKAB välkomnar utredningens ambition att skapa en ny organisation för en mer effektiv, förutsägbar och snabb process för planering och genomförande av statlig transportinfrastruktur. För ett exportberoende basindustriellt företag med verksamhet i norra Sverige är robusta, kapacitetsstarka och tillförlitliga transportlösningar avgörande för konkurrenskraft, klimatomställning och samhällsutveckling.

LKAB tillstyrker flera av utredningens förslag, men vill samtidigt betona att reformerna måste genomföras på ett sätt som säkerställer:

- Sammanhållna gränsöverskridande och synkroniserade objektportföljer för hela Malmbanan
- Snabbare genomförande av kapacitetshöjande åtgärder på Malmbanan
- Tydligare ansvarsfördelning och bättre samordning mellan statliga aktörer och andra intressenter
- Långsiktiga finansieringslösningar som möjliggör stora sammanhållna investeringar
- Stärkt dialog med näringslivet i planerings- och genomförandeprocesserna

2. Betydelsen av Malmbanan och transportinfrastruktur i norr

Utredningen konstaterar att syftet är att skapa *”förutsättningar för ökade effektivitetsvinster och ett snabbare genomförande av infrastrukturinvesteringar”*. LKAB vill understryka att detta är särskilt angeläget i norra Sverige, där Malmbanan utgör

ryggraden för svensk gruvnäring och en central del av Europas strategiska råvaruförsörjning.

Malmbanan är idag hårt belastad, sårbar och i behov av omfattande kapacitetshöjande åtgärder. Förseningar eller avbrott får omedelbara konsekvenser för exporten, industrins investeringar och Sveriges klimatmål.

Utöver konkreta kapacitetåtgärder, se vårt remissvar till *förslag till nationell transportplan för infrastrukturen 2026-2037*, är det även en förutsättning att de organiseras och genomförs på ett effektivt sätt så att efterfrågad kapacitet tidigareläggs, att trafikpåverkan under själva genomförandet minimeras och att det långsiktiga underhållet utförs effektivt.

Redan idag är Malmbanans förmåga otillräcklig och begränsar LKABs önskade produktion med uteblivna intäkter på **ca 1 miljard kr per år**. Under åren 2026-2037 befarar LKAB att intäktsförlusterna kan uppgå till **2 miljarder kr per år** trots att de större volymerna från de nya malmfyndigheterna, bl a nya huvudnivåer, inte kommer förrän i mitten av 30-talet. När dessa slår igenom ökar intäktsförlusterna ytterligare om inte kapacitet och tillgänglighet lyfts. Utmaningen är att dessa intäkter behövs redan idag för att bygga en tillräcklig kassa för att den strategiska omställningen till fossilfria produkter och processer ska kunna fortgå för ett långsiktigt hållbart LKAB.

En bra fungerande Malmbana, med tillräcklig kapacitet och hög tillgänglighet, är därför en absolut nödvändighet för LKABs nuvarande och framtida affärsverksamhet

3. LKAB:s synpunkter på utredningens huvudsakliga förslag

3.1 Alternativa organisationsformer och projektbolag

LKAB ser positivt på möjligheten att använda alternativa organisationsformer, inklusive projektbolag, för stora och komplexa infrastrukturprojekt. Detta kan bidra till:

- kortare ledtider
- tydligare ansvar
- bättre kostnadskontroll
- ökad flexibilitet i finansiering

Förutsättningen är dock att staten säkerställer att projektbolag har mandat, kompetens och långsiktiga ramar för att genomföra uppdraget. Det är här viktigt att poängtera att uppdraget måste genomföras utifrån ett systemperspektiv, där de enskilda objekten paketeras i projektportföljer gällande hela stråk där även hänsyn tas till gränsöverskridande samverkan. Ett förslag till ett sådant stråk som skulle kunna styras i en ny organisationsform är Malmbanan, inklusive Ofotbanan (Norge).

3.2 Förbättrad styrning och samordning

Utredningen pekar på behovet av en ny struktur för organisering och genomförande av infrastrukturinvesteringar. LKAB delar denna bedömning. I dag är ansvarsfördelningen mellan Trafikverket, regeringen och andra aktörer ofta otydlig, vilket leder till:

- utdragna processer
- bristande prioriteringar
- svag koppling mellan industriell utveckling och infrastrukturplanering

LKAB föreslår därför en mer sammanhållen styrning av hela stråk, där Malmbanan, som utpekad del av det europeiska TEN-T nätverket, föreslås vara en av dessa och där industrins behov integreras tidigt i planeringen.

3.3 Finansieringsmodeller

LKAB stödjer utredningens ambition att möjliggöra alternativa finansieringslösningar. För projekt av nationell strategisk betydelse – såsom Malmbanan – bör staten överväga:

- särskilda investeringsramar, möjligen som en del av totalförsvaret
- medfinansieringsmodeller
- EU-finansiering där så är möjligt

Det är dock viktigt att finansieringsmodellerna inte försämrar konkurrenskraften eller riskerna för näringslivet.

3.4 Effektivare tillståndsprocesser

Även om utredningen främst fokuserar på organisering och genomförande, vill LKAB betona att effektivare tillståndsprocesser är en nödvändig förutsättning för snabbare infrastrukturutbyggnad. LKAB uppmanar regeringen att parallellt driva reformer som:

- kortar ledtider
- minskar dubbelprövning
- stärker kompetensen hos prövningsmyndigheter

4. Avslutande synpunkter

LKAB ser positivt på utredningens ambitioner och anser att förslagen kan bidra till en mer effektiv och ändamålsenlig organisering av statlig transportinfrastruktur. För att reformerna ska få avsedd effekt krävs dock:

- tydlig prioritering av strategiskt viktiga stråk - Malmbanan
- snabb implementering

- nära dialog med näringslivet
- långsiktiga och stabila finansieringslösningar

LKAB står till förfogande för fortsatt dialog och bidrar gärna med ytterligare underlag kring industrins behov och förutsättningar.

Med vänlig hälsning
Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ)

Magnus Ragneberg